

Zahvalnica: Ovaj rad podržan je od strane UNICEF Srbija u okviru projekta “Supporting Adolescent Mental Health in Serbia: Strengthening Capacities of Mental Health Professionals” (No. REF: BGD/PGM/DK/SV/2022-614), sprovedenog u saradnji sa Institutom za mentalno zdravlje i organizacijom Orygen iz Australije. Zahvaljujemo se i Ani Radovanović i Emiliji Jeremić za njihovo učešće u realizaciji projekta.

Ključne reči: psihosocijalna podrška, mentalno zdravlje, adolescencija, mladi

¹ Univerzitet u Beogradu, Medicinski fakultet, Katedra za psihijatriju

² Institut za mentalno zdravlje, Beograd

TELEZDRAVSTVO KOD MLADIH SA MENTALNIM TEOBAMA

Ana Munjiza Jovanović^{1,2}, Danilo Pešić^{1,2},
Marija Mitković Vončina^{1,2}, Milica Pejović Milovančević^{1,2}

DOI: 10.5937/53_SNM25024J

Telezdravstvo uključuje pružanje zdravstvenih usluga i informacija putem digitalnih i telekomunikacionih tehnologija, kao što su video pozivi, telefonske konsultacije, usluge putem interneta i mobilne aplikacije. Ovo omogućava zdravstvenim radnicima da pružaju usluge i savete pacijentima na daljinu, obezbeđujući edukaciju, podsetnike, intervencije i praćenje. Cilj je poboljšati dostupnost zdravstvene zaštite, sprečiti širenje zaraznih bolesti tokom epidemija, povećati dostupnost usluga za one sa ograničenim pristupom, poboljšati komunikaciju unutar zdravstvenih timova i pružiti savete. Istraživanja, uglavnom iz razvijenih zemalja, pokazuju da telezdravstvo efikasno poboljšava mentalno zdravlje i rešava probleme kroz intervencije stručnjaka koristeći razne telezdravstvene metode. Ova praksa je posebno prisutna u oblasti mentalnog zdravlja dece i mladih. Digitalne intervencije mogu trajati od kratkih do višenedeljnih sesija i često koriste kognitivno-bihevioralnu terapiju, pokazujući pozitivne rezultate. Ipak, izbor najefikasnijeg telekomunikacionog pristupa zavisi od individualnih potreba i stanja pacijenata, što ostaje izazov. Pored prednosti, postoje tehnička i infrastrukturna ograničenja, naročito u manje razvijenim regionima. Etički i pravni izazovi u telepsihijatriji obuhvataju sigurnost informacija, kompetentnost kliničara, pravne i finansijske aspekte, kao i društvena pitanja.

Planiramo da na simpozijumu podelimo iskustva iz pilot projekta “Implementacija telezdravstvenih usluga za adolescente sa mentalnim tegobama,” razvijenog u saradnji Instituta za mentalno zdravlje sa UNICEF-om, i da promoviramo principe telezdravstvene podrške koje smo objedinili u vodiču za pružanje telezdravstvenih usluga mladima sa mentalnim tegobama u zdravstvenom sektoru.

Ključne reči: telezdravstvo, problemi mentalnog zdravlja mladih, telepsihijatrija

¹ Univerzitet u Beogradu, Medicinski fakultet, Katedra za psihijatriju

² Institut za mentalno zdravlje, Beograd

PSIHOTERAPIJA MLADIH ZASNOVANA NA DOKAZIMA I NJENE SPECIFIČNOSTI

Danilo Pešić^{1,2}, Marija Mitković Vončina^{1,2},
Ana Munjiza Jovanović^{1,2}, Milica Pejović Milovančević^{1,2}

DOI: 10.5937/53_SNM25024P

Mladima sa problemima mentalnog zdravlja prae-nim značajnijom disfunkcionalnošću nekada je potrebna podrška koja prevazilazi preventivno usmerene psihosocijalne intervencije, odnosno podrška koja podrazumeva intenzivniji, psihoterapijski tretman. Psihoterapijski tretman za mlade koji se zasniva na dokazima, oslanja se na empirijski potvrđene metode prilagođene razvojnim specifičnostima. Od značaja za planiranje i sprovođenje psihoterapijskog tretmana za mlade su različiti faktori koji se tiču razvojnog stadijuma, aspekata identiteta, veština upravljanja teškim emocijama, porodičnih odnosa, traumatskih iskustava, i drugih faktora od značaja. Stoga psihoterapijski pristup mladima zahteva fleksibilan i razvojno senzitivni pristup. Poseban izazov predstavlja uspostavljanje terapijskog saveza sa mladima, koji leži u osnovi procesa promene, pri čemu terapeut balansira između autonomije mlade osobe i saradnje sa porodicom.

Istraživanja efikasnosti psihoterapije u ovom uzrastu najvećim delom zasnivaju se na evaluaciji kognitivno-bihevioralne terapije, kao i na specijalizovanim terapijama prvobitno namenjenim tretmanu emocionalne disregulacije. U paleti različitih specifičnih tretmana, izdvajaju se dijalektičko-bihevioralna terapija za adolescente (DBT-A), shema-fokusirana terapija (SFT), terapija zasnovana na mentalizaciji za adolescente (MBT-A) i transferno-fokusirana terapija kod adolescenata (TFP-A). Posebno mesto kada su mladi u pitanju zauzima psihoterapija u grupnom kontekstu, s obzirom na specifičnu važnost vršnjačke grupe u ovom uzrastu u interakciji sa drugim lekovitim grupnim terapijskim faktorima. Velike metaanalize potvrđuju efikasnost grupnog pristupa u tretmanu različitih stanja, posebno u institucionalnom okruženju. U finalu, značajan deo psihoterapijskog rada sa mladima predstavlja i porodična terapija, s obzirom na to da odnosi u porodici mogu biti pokretač problema ali i pozitivne promene.

Ključne reči: psihoterapija, mentalno zdravlje, adolescencija, mladi